

vergadering **C28 – BRU2**
zittingsjaar 2013-2014

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

van 16 oktober 2013

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de recente cijfers van Kind en Gezin in verband met het taalgebruik in gezinnen met pasgeborenen in Halle-Vilvoorde - 2142 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Vits tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de uitbouw van een culturele vuurtoren in de Zuidrand - 114 (2013-2014)	18
Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het kasteel van Ham - 121 (2013-2014)	20
■	

Voorzitter: de heer Piet De Bruyn

Vraag om uitleg van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de recente cijfers van Kind en Gezin in verband met het taalgebruik in gezinnen met pasgeborenen in Halle-Vilvoorde - 2142 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister, collega's, we voeren dit debat natuurlijk niet voor de eerste keer. Er worden hier geregeld vragen gesteld en debatten gevoerd naar aanleiding van bevolkingscijfers of cijfers van Kind en Gezin, meer bepaald de cijfers in verband met het taalgebruik in gezinnen met pasgeborenen in Halle-Vilvoorde. Eind juni pakte Kind en Gezin weer uit met cijfermateriaal over de geboortecijfers in Vlaanderen en Brussel. Daarom hebben we het punt toch nog eens op de agenda gezet.

In juli werden de cijfers per gemeente bekendgemaakt. Daarbij horen inderdaad ook cijfers over het taalgebruik in gezinnen met pasgeborenen. Blijkbaar is er wel een andere methodologie toegepast, maar er bestaat toch een mogelijkheid om een vergelijking te maken tussen 2004 en 2012 en voor bepaalde gemeenten tussen 2004 en 2009. Als we de cijfers van al die jaren op een rijtje zetten, zien we dat tussen 2004 en 2012 het aandeel van de Nederlandstalige jonge moeders in het Vlaamse Gewest, in heel Vlaanderen dus in feite, met 5 procent daalt, waarbij vooral het verschil opvalt van 2,2 procent tussen 2010 en 2012.

In Halle-Vilvoorde ging de daling van het aantal Nederlandstalige moeders veel sneller. Waar in 2004 nog meer dan 58 procent van de gezinnen van pasgeborenen Nederlandstalig was, gaat het in 2012 om 51,5 procent, met een verschil van 3,3 procent tijdens de jongste twee jaar. Op negen jaar tijd daalde het percentage Nederlandstalige jonge moeders dus met bijna 7 procent. Nog de helft van de borelingen in Halle-Vilvoorde wordt geboren in Nederlandstalige gezinnen of gezinnen die als dusdanig worden bestempeld.

Het percentage Franstalige moeders schommelde tussen 2004 en 2009 rond 25 procent. Dat is nu gestegen tot 28 procent. Maar het aandeel kinderen met een andere thuistaal verdubbelde van 9 naar ruim 20 procent. In dezelfde periode daalde het percentage moeders met Belgische nationaliteit, op het ogenblik van de geboorte, van bijna 79 naar 69 procent. Dat betekent dat ieder jaar het aandeel van de autochtonen gemiddeld met 1 procent afneemt. Het betekent ook dat de internationalisering, die we kennen en die geen nieuw fenomeen is, zich doorzet.

Ik wil even in vogelvlucht enkele gemeenten overlopen. Gemeenten zoals Pepingen, Herne en Galmaarden, zeg maar het diepe Pajottenland, als we het zo mogen noemen, blijven behoorlijk gespaard van de ontnederlandsing of kennen soms zelfs een toename van het aantal Nederlandstalige geboorten. Maar in het minder diepe Pajottenland, in Gooik en Lennik, zien we een stijging. Die gemeenten zijn niet meer gevrijwaard van de internationalisering.

Affligem en Liedekerke kennen een nog sterkere ontnederlandsing, met een stijging van de ontnederlandsing tussen 15 en 16 procent. Eenzelfde evolutie zien we in Halle, maar iets minder fors, omdat de situatie daar uiteraard al dramatisch was. In Beersel, buurgemeente van Halle, zitten we nu aan meer dan de helft anderstalige geboorten, evenals in Dilbeek, de gemeente van onze goede collega Segers.

In Asse is de Nederlandstalige terugval nog forser: van 62 naar 44,5 procent Nederlandstalige gezinnen met pasgeborenen of een vermindering van meer dan 17 procent in negen jaar. Dat moet toch de wenkbrauwen doen fronsen. Ook in Sint-Pieters-Leeuw is de situatie bijzonder alarmerend geworden. Tijdens de negen voorbije jaren lag het aantal anderstalige geboorten telkens hoger dan het aantal Nederlandstalige, met een uitschieter in 2011: 54,8 procent

anderstalige geboorten of dubbel zo veel als de schamele 27,1 procent Nederlandstalige geboorten.

In de faciliteitengemeenten Sint-Genesius-Rode, Drogenbos en Linkebeek blijft het aantal Nederlandstalige borelingen verder achteruitgaan. In Kraainem neemt zowel het aandeel Nederlandstalige als Franstalige geboorten af ten voordele van het aandeel buitenlandse geboorten. Wezembeek kent een verschillend patroon. In Wemmel houden de Nederlandstaligen – als we zien van waar we komen – redelijk stand.

Als we kijken naar de andere kant van onze regio, zijn het vooral Vilvoorde, Zaventem, Machelen en Meise die qua vermindering van het aandeel Nederlandstalige geboorten in de kijker lopen. In Vilvoorde gaat het nog maar om 31 procent. Bijna 70 procent van alle geboorten gebeurt dus in niet-Nederlandstalige gezinnen. In Zaventem zien we hetzelfde fenomeen. In Machelen is de situatie even dramatisch als in Zaventem, met nog amper 27,7 procent Nederlandstalige geboorten in 2012 tegenover 37,9 in 2004. Het was daar al dramatisch, het is er alleen maar dramatischer op geworden. Hetzelfde zien we in Grimbergen. Steenokkerzeel is wat dat betreft een atypische gemeente. In Overijse blijft het aandeel Nederlandstalige geboorten al heel wat jaren schommelen rond de 43 procent, maar het aandeel Franstalige geboorten steeg tot boven de 30 procent. Dit is ook het geval in Zemst.

Collega's, die tendensen zijn natuurlijk al langer bekend. Maar we krijgen er hier nog maar eens de bevestiging van. We noemen dit al lang niet meer de verfransing maar de ont nederlandse sing en de internationalisering van onze regio. We kennen ook de oorzaken. Het lakse federale migratiebeleid is voor het grootste deel verantwoordelijk voor deze evolutie. Er is ook de nabijheid van Brussel. De ont nederlandse sing van de Rand is een gevolg van de anderstalige migratiestromen uit Brussel.

Minister, het is niet de eerste keer dat wij het zeggen, maar we zullen op die nagel blijven kloppen. Het feit dat Vlaanderen niet bevoegd is voor migratie mag geen reden zijn om hier afwezig te blijven. Ik verwijt u dit niet, dat is een groot woord, maar ik wrijf het u toch aan. In uw beleidsbrieven en beleidsnota's vinden we de problematiek van Brussel en zelfs de term 'Brussel' bijna nooit terug. Uw beleid wil de gevolgen van een ander beleid, waarvoor u inderdaad niet bevoegd bent, ondergaan en een beetje opvangen. U probeert het wat te kanaliseren, maar ik vrees dat het weinig zoden aan de dijk brengt wanneer men op andere beleidsniveaus niet de maatregelen neemt die zich opdringen. Met name op het federale niveau wat het migratiebeleid betreft, en op het niveau van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wat het tegenhouden – of een poging daartoe – van de stadsvlucht betreft. U kunt daar niet bij staan kijken en niets doen. U moet met die overheden dringend in contact treden.

Dit heeft natuurlijk ook gevolgen voor de huisvesting. Het karakter van onze regio verandert danig. Ik heb het niet in mijn vraag opgenomen, maar ik wil het wel zijdelings aanraken – als u er niet op kunt antwoorden, zal ik het u niet kwalijk nemen. Wij hebben een maatregel proberen te nemen, het luikje 'Wonen in eigen streek' in het Grond- en Pandendecreet. Maar een aantal maanden geleden heeft, op een prejudiciële vraag van het Grondwettelijk Hof, het Europese Hof van Justitie in Luxemburg dat luik vernietigd. Dat luik bestond erin dat men bij de woonuitbreidingsgebieden niet een uitsluitingsregel maar een voorrangsregel kon toepassen voor mensen die een band hebben met de gemeente.

Dat Europese Hof van Justitie heeft een arrest gevelde waarin staat dat het luik 'Wonen in eigen streek' uit het Grond- en Pandendecreet moet worden gehaald. Het Grondwettelijk Hof kan niet anders dan volgen. Wij zullen dus binnenkort met een arrest van het Grondwettelijk Hof worden geconfronteerd dat het luik 'Wonen in eigen streek', dat een zeer beperkte aanzet was om ervoor te zorgen dat mensen die een band hebben met de streek voorrang krijgen bij het verwerven van gronden of huizen, dat zelfs die minimale maatregel zal worden vernietigd op bevel van Europa. Het zou een schending zijn van het vrij verkeer van mensen, goederen en diensten. Dan mag men zich toch eens vragen stellen bij de wijze waarop Europa het op

zich nobele principe van het vrij verkeer van mensen, goederen en diensten van 1958 toepast in een heel andere politieke en sociologische situatie. Dat leidt tot absurditeiten.

Een van de manieren, minister, waarop Europa redeneert, is vrij waanzinnig. Men heeft het voorbeeld genomen van iemand die in een van de 69 gemeenten woont waar het principe ‘Wonen in eigen streek’ zou kunnen worden toegepast. Men stelt dat, indien die persoon zou beslissen om tien jaar in een andere EU-lidstaat te vestigen, omwille van werk of wat dan ook, maar dan zou terugkeren, die persoon dat voordeel niet meer zou genieten omdat hij de band met zijn gemeente verloren zou zijn. Dit is een waanzinnige redenering, want dan zou het principe ‘Wonen in eigen streek’ verhinderen dat mensen naar een andere EU-lidstaat zouden verhuizen, ook al is het maar voor een beperkt aantal jaren. Dus zou ‘Wonen in eigen streek’ het verkeer van goederen, diensten en in dit geval van personen beperken. Bijgevolg matcht dat niet met de Europese regelgeving. Zover in de absurditeit is Europa aan het gaan.

Minister, wanneer gaat u nu eindelijk eens met die overheden aan tafel zitten die er wat dat betreft toe doen? Bent u het eens dat de ontnederlandsing van Halle-Vilvoorde het gevolg is van een jarenlang laks federaal migratiebeleid? Hebt u het immigratiebeleid, dat een federale materie is, reeds geagendeerd op het Overlegcomité, of hebt u al op een andere wijze overleg gepleegd met de Federale Regering over de gevolgen voor de ontnederlandsing van Halle-Vilvoorde? Hebt u al overleg gepleegd met de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om na te gaan hoe de migratiestromen uit Brussel richting de Vlaamse Rand een halt kunnen worden toegeroepen, want daar zit toch voor een stuk het beleid van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tussen?

Welke initiatieven hebt u, op een horizontale manier bevoegd voor de Vlaamse Rand – alhoewel we ons daar vragen bij kunnen stellen – reeds genomen om ervoor te zorgen dat een doordacht woonbeleid op poten wordt gezet om Nederlandstalige jongeren aan te moedigen in de eigen gemeente te blijven wonen?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega's, ik had de vraag om uitleg van de heer Van Hauthem gisterenavond beter niet gelezen, want ik heb me voortdurend opgewonden over de manier waarop deze vraag is gesteld.

Mijnheer Van Hauthem, u hebt het telkens over de groei van het aantal anderstaligen, vooral van de Franstaligen. U zegt dat dit te wijten valt aan het federaal migratiebeleid. Wel, de laatste periode hebben we kunnen merken dat de federaal staatssecretaris Maggie De Block zeer goed werk levert op haar departement. Dat wordt door iedereen, door alle partijen erkend, behalve door uw partij. De mensen merken ook dat er goed werk wordt geleverd op dat departement. Dat blijkt uit de populariteit die we vorige week gezien hebben via de enquête van de VRT.

De multiculturaliteit, de diversiteit, zullen we niet tegenhouden. U wilt die blijkbaar tegenhouden, mijnheer Van Hauthem, maar dat zal niet lukken. Ook in het diepe Pajottenland is het een positief feit dat er aan diversiteit wordt gewerkt.

U gaat blijkbaar uit van de stelling dat iedereen binnen zijn eigen taalgebied moet blijven wonen. Dat is niet waar wij van uitgaan.

De logica in uw redenering is voor mij totaal zoek. Enerzijds zegt u dat ze anderstalig zijn en zich niet integreren. Anderzijds zegt u, wanneer ze zich integreren en bijvoorbeeld naar het Nederlandstalig onderwijs gaan, dat de kwaliteit van het onderwijs daardoor achteruit gaat. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Dat hebben we al meerdere keren zo gelezen. Met andere woorden, u wilt geen anderstaligen, geen Brusselaars en geen buitenlanders.

Misschien moet u niet altijd naar de nadelen kijken, maar u een keer op de voordelen richten. Wij hebben een groot deel Europese instellingen, de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie

(NAVO) en ambassades. Zij creëren ook werkgelegenheid en tewerkstelling. Die positieve kant moet u ook eens bekijken.

We kennen uw standpunt over Europa: u bent tegen Europa, tegen de euro. Dat zijn de standpunten die u inneemt. Gelukkig zijn het niet de standpunten van de andere partijen.

Indien ik op de stoel van de minister zou zitten – wat natuurlijk niet het geval is –, zou ik gewoon geen antwoord geven op deze vraag.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: De problematiek is niet nieuw. We hebben hem de laatste jaren al herhaaldelijk besproken in deze commissie.

Minister, Zaventem is natuurlijk ook een van die gemeenten. Het lokaal integratiebeleid bestaat in heel Vlaanderen, maar ook in Halle-Vilvoorde. De gemeente Zaventem heeft in juni nog een aanvraag ingediend om ook te worden erkend. De statistieken van Zaventem spreken voor zichzelf. Een aantal gemeenten, zoals Sint-Pieters-Leeuw, Machelen en Dilbeek, hebben een lokale integratieambtenaar. Hebt u in de begroting van dit jaar meer middelen uitgetrokken om een aantal gemeenten in de Vlaamse Rand te erkennen? Wij hebben gehoord dat het budget op. Als er geen nieuwe middelen bijkomen, zullen gemeenten zoals Zaventem geen kans krijgen. Ik betreur dat we de aanvraag niet vroeger hebben ingediend. We zijn nu wel op tijd voor volgend jaar. De problemen moeten worden opgelost aan die kant: integratiebeleid voeren in sportverenigingen, in het onderwijs, in alle maatschappelijke geledingen. We moeten de integratie op een positieve manier proberen te bevorderen.

Minister, ik heb maandag een interessante vergadering bijgewoond met de schepenen bevoegd voor het Vlaams karakter over het flankerend beleid in het onderwijs. Mevrouw De Knop en een collega van de heer Segers waren daar ook op aanwezig. Het gaat wel over het departement onderwijs. De bedragen zijn heel beperkt. Grote gemeenten als Sint-Pieters-Leeuw, Halle en Zaventem kunnen rekenen op een steun van maximum 30.000 euro om een flankerend onderwijsbeleid te voeren. Daar zullen we niet ver mee komen. Minister, u bent bevoegd voor de Vlaamse Rand. Wat zijn de perspectieven voor de volgende jaren, met zulke beperkte bedragen?

Mijnheer Van Hauthem, het Europees Hof van Justitie heeft inderdaad bepalingen opgelegd in verband met de overdracht van woningen in de woonuitbreidingsgebieden. Ik heb daarover statistieken opgevraagd. Het decreet bestaat nu al drie jaar. Het gaat over minimale aantallen. In heel de regio van Vlaanderen gaat het over dertig of veertig woningen. In gemeenten waar het probleem nijpend is, gaat het over nul woningen. Dat decreet wordt dus totaal niet toegepast.

Na vijf jaar hebben we twee weken geleden een brief gekregen van de Europese Commissie in verband met de regeling die we in Zaventem hadden om ook een inspanningsverbintenis te vragen aan de mensen die een bouwgrond konden kopen van de gemeente – het grondbeleid. Na vijf jaar heeft de Europese Commissie ons via de gouverneur van Brabant en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een brief gestuurd om te vragen of dat reglement nog bestaat en of we de argumenten kunnen meedelen. In het kader van de Wooncode zal Europa dit ook in strijd verklaren met de vrijheid van verkeer van personen, want daar gaat het nu blijkbaar om. Wat het woonbeleid betreft, zijn we echt in het defensief gedrongen. We moeten dit goed nakijken. Dit geldt ook voor de Vlaamse Wooncode. Minister Van den Bossche herbekijkt nu de situatie in verband met de huurwoningen. Ook daarover woedt een hele discussie.

Minister, hoever staat het hiermee? We krijgen op dit ogenblik zeer negatieve signalen. Indien de bepaling betreffende de inspanningsverbintenis om de taal te leren met betrekking tot sociale huurwoningen zou worden geschrapt, zouden we in de Vlaamse Rand nog verder

van huis zijn. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem en van de heer Eric Van Rompuy)*

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Voorzitter, de vraag om uitleg van de heer Van Hauthem is interessant in die zin dat ze ons op basis van de cijfergegevens van Kind en Gezin wijst op de realiteit in de Vlaamse Rand. Daar is de ontnederlandsing de voorbije jaren fors toegenomen.

Ik ben het eens met mevrouw De Vits. Het is niet helemaal correct dit aan het migratiebeleid te koppelen. Dit geldt zeker niet voor het migratiebeleid van de Federale Regering. Ik ben het ermee eens dat onze maatschappij met betrekking tot migratie haar maximaal draagvlak heeft bereikt. De hiervoor bevoegde federale staatssecretaris erkent dit ook en neemt de gepaste maatregelen. Dit wordt bewezen door de daling van het aantal aanvragen en van het aantal toegekende plaatsen. De heer Van Hauthem koppelt de ontnederlandsing echter aan het huidige migratiebeleid. Dat is wat kort door de bocht.

Dat neemt niet weg dat de ontnederlandsing een feit is. De Vlaamse Regering kan en moet echter zelf heel wat ondernemen om daar op een goede wijze mee om te gaan en om dit op een ernstige wijze te begeleiden. In die zin betreur ik het enigszins dat de vraag om uitleg van de heer Van Hauthem niet meer inzoomt op de mogelijkheden van de Vlaamse overheid en meer bepaald op de mogelijkheden die de Vlaamse minister bevoegd voor de Vlaamse Rand heeft om de ontnederlandsing aan te pakken. Hij kan een kader opstellen en ervoor zorgen dat in onze samenleving een maatschappelijk draagvlak blijft bestaan.

Ik zal even uitleggen waarom het volgens mij niet correct is dit rechtstreeks aan het migratiebeleid te koppelen. In de cijfergegevens die door Kind en Gezin zijn gepubliceerd, lees ik nergens dat het gaat om nieuwkomers die zich hier komen vestigen. Niets zegt dat het niet gaat om mensen van de tweede of de derde generatie die ondertussen Belg zijn.

Het lijkt me veel plausibeler dat deze mensen zich in de Vlaamse Rand komen vestigen. Ik heb die gegevens niet bij me. Er bestaan ongetwijfeld studies waaruit blijkt dat nieuwkomers zich in eerste instantie in een grootstad vestigen en later, wanneer ze zich in de maatschappij hebben geïntegreerd, een plaats zoeken waar ze hun leven kunnen opbouwen. Volgens mij is de groene Vlaamse Rand voor anderstalige medemensen even aantrekkelijk als voor ons, Vlamingen. Het lijkt me dan ook kort door de bocht dit aan het migratiebeleid te verbinden.

Ik wil me vooral focussen op de Vlaamse bevoegdheden en op het gebrek aan urgentie dat de Vlaamse Regering aan de dag legt om in te grijpen en in verband met die ontnederlandsing voldoende middelen in te zetten.

Er is daarnet al terecht naar het integratiebeleid en naar het lokaal flankerend onderwijsbeleid verwezen. In eerste instantie worden tot nu toe vooral de centrumsteden van middelen voorzien om een integratiebeleid en een lokaal flankerend onderwijsbeleid te voeren. Slechts met mondjesmaat komen die middelen ook terecht in de gemeenten waar zich een sterke groei van de ontnederlandsing manifesteert. De gemeenten in het Pajottenland en in de rest van de regio kunnen daar weinig aanspraak op maken. Vaak kan dit helemaal niet. Als we zien wat er in de subsidiepot zit en welke gemeenten hier eventueel aanspraak op kunnen maken, weten we al op voorhand dat veel gemeenten uit de boot zullen vallen.

Ik weet nu al dat mijn eigen gemeente op heel wat vlakken uit de boot zal vallen. Er is daar sprake van een sterke groei van de ontnederlandsing. De cijfers zijn echter nog niet voldoende alarmerend om hier ook daadwerkelijk middelen voor een integratiebeleid of een lokaal flankerend onderwijsbeleid tegenover te stellen. Dat is schrijnend. Op die manier loopt het beleid voortdurend achter de realiteit aan. Pas als de situatie te ernstig is, de ontnederlandsing te groot wordt, er te veel werkloosheid is of er veel maatschappelijke problemen ontstaan, kunnen steden en gemeenten aanspraak maken op die middelen.

Ik onderschrijf het standpunt van de burgemeester van Vilvoorde. De Vlaamse Rand verdient een bijzonder statuut tussen al die grote centrumsteden. Op die manier zouden we een beleid kunnen voeren dat op de grote ontwikkelingen in de regio anticipeert. De ontnederlandsing vormt hier zeker een element van.

Ik geef even een concreet voorbeeld dat aantoont dat we achterop lopen. Het lokaal flankerend onderwijsbeleid kent middelen toe aan de hand van het aantal gelijke onderwijskansenleerlingen (GOK-leerlingen) in een gemeente. Daarbij wordt geen rekening gehouden met het aantal anderstaligen. Als daar kansrijke anderstaligen wonen, kan de gemeente daarvoor geen ondersteuning krijgen. Gezien de realiteit in de Vlaamse Rand lijkt dat me niet correct. Om ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschap te krijgen, wordt enkel naar de kansarmoede gekeken. We zouden ook naar de taal moeten kijken. Indien zou blijken dat het in veel gezinnen niet om het Nederlands gaat, zouden daar middelen voor moeten worden toegekend.

Ik vind de vraag om uitleg van de heer Van Hauthem interessant. Hij wijst ons op de realiteit en op de ernst van de situatie. Ik wil deze vraag om uitleg aangrijpen om in de richting van de Vlaamse Regering te kijken. Ik vraag de Vlaamse Regering te onderzoeken welk bijzonder statuut ze aan de Vlaamse Rand kan toekennen om een anticiperend beleid te kunnen voeren.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: De cijfers worden inderdaad jaarlijks of toch tweejaarlijks bekendgemaakt, maar het is goed om eens naar de evolutie te kijken. Een belangrijk stuk van de discussie over een al dan niet falend federaal migratiebeleid, kun je voeren door te kijken naar de periode 2004-2012. Het gaat niet over het allerlaatste gegeven.

Onlangs had ik ook de kans om het debat te voeren met de burgemeester van Vilvoorde, op uitnodiging van de Brusselse gemeenschap, meer bepaald Brussel Deze Week: hoe ga je om met het hele verhaal van de Rand en Brussel en Brussel en de Rand? Daar ligt een belangrijke sleutel. Het antwoord van de minister op uw vraag hoe we moeten omgaan met Brussel interesseert me. Wat kan er vanuit Brussel gebeuren? Waar moeten we op inpijken? Nu eindelijk komt het verhaal van inburgering op gang, maar het zou een versnelling hoger moeten kunnen gebeuren. Mijn deelgemeente wordt daarmee geconfronteerd, net als alle andere gemeenten die grenzen aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Die overvloed is er. Dat brengt ons bij de stadsvlucht en het woningenbeleid. Dat zijn de drie belangrijke thema's: hoe gaan we daarmee om in de toekomst?

Ik heb er al een paar keer voor gepleit en ik wil het vandaag herhalen. Belangrijk in het laatste werkingsjaar van deze commissie is welke standpunten we aanreiken aan de opvolgers en aan de volgende Vlaamse Regering. Als er gesprekken worden gevoerd in die zin, bestaat er, zeker in het werkveld, zoals de collega's uit het Pajottenland kunnen bevestigen, over partijpolitieke grenzen heen een consensus dat het een gebied is met een speciaal karakter en dat er maatregelen moeten komen. Er wordt terecht aangehaald dat er in de Europese context initiatieven zijn genomen, maar we kennen ondertussen de stand van zaken. Het is echt van belang dat we ons terdege wapenen.

Uiteraard kan de minister bevoegd voor de Rand inspanningen leveren, maar het zal niet alleen kunnen, dat is nogal duidelijk. Er zijn ook heel wat anderen bij betrokken. Ik zou pleiten voor een zo rationeel mogelijke aanpak, waarin we dit proberen, liefst vanuit een commissie als deze, zo globaal mogelijk en zo veel mogelijk in consensus te bekijken voor de toekomst.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik pik in op wat de heer Segers zegt. Vanzelfsprekend is het zo dat heel veel dingen die in de Vlaamse Rand gebeuren en waarover we in deze commissie praten, onmiddellijk verbonden zijn aan wat in Brussel gebeurt. Tegelijk vind ik, en ik denk dat ik

daarin niet alleen sta, dat in het beleid dat de Vlaamse Regering uitstippelt voor de Vlaamse Rand, in bepaalde domeinen bijna abstractie wordt gemaakt van die Brusselse realiteit.

Ik kijk naar de beleidsbrieven Vlaamse Rand. Brussel wordt daarin heel weinig vermeld. Ik heb soms de indruk, maar ik heb daarvoor geen oplossing, dat we meer deel uitmaken van een commissie voor Brussel of de Vlaamse Rand dan van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand. We werken in twee subcommissies, we hebben onze specialiteiten, collega's die zich met de Rand bezighouden, collega's die zich met Brussel bezighouden, een aantal proberen de link te leggen, dat is fantastisch. Maar eigenlijk is de naam van de commissie symptomatisch.

De heer Van Hauthem, al deel ik niet zijn volledige insteek, lijkt de evidentie zelve aan te snijden wanneer hij ervoor pleit dat men vanuit de Vlaamse Rand, en ook de minister van de Vlaamse Rand, overleg zou plegen met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. En ik denk dat dat te weinig gebeurt. Los van de concrete vraag, waarmee ik iets minder vertrouwd ben omdat ik niet in de Vlaamse Rand woon, denk ik dat er in de volgende legislatuur anders zal moeten worden samengewerkt tussen het beleidsdomein Vlaamse Rand en dat Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dat daar ligt en maar één grens heeft, namelijk met de Vlaamse Rand. Hoe je het ook draait of keert, die twee zijn fundamenteel op elkaar aangewezen. De dialoog zou op veel domeinen veel sterker moeten gebeuren, niet enkel vanuit de hele Vlaamse Regering maar ook vanuit het beleidsdomein Vlaamse Rand.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, mijnheer Van Hauthem, u hebt zelf gezegd dat we het debat al herhaaldelijk hebben gevoerd en dat het steeds vertrekt van dezelfde analyses, al verschillen de beoordelingen van die analyses partijpolitiek van elkaar. Het is natuurlijk een zaak van essentieel belang voor de Vlaamse Rand. Of u het nu eens bent met de vraagsteller of niet, mevrouw De Vits, u zult het wel met me eens zijn dat het zo hoort dat de minister antwoordt op elke vraag die ontvankelijk is verklaard en ik ga dat dus ook doen.

Het gegeven is niet nieuw. De analyse over de ontnederlandsing heb ik al een hele tijd geleden gebracht. Dat zijn zonder meer feiten. Ik hoop dat iedereen ervan overtuigd is dat we daaraan iets moeten doen en dat we de ontnederlandsing in de mate van onze mogelijkheden moeten tegengaan, zodat we komen tot samenhang in de samenleving, een geïntegreerde samenleving.

In deze periode, ook dankzij het feit dat ik de twee bevoegdheden combineer, heb ik voor het eerst de brug gelegd met integratie en inburgering. Ik ben ook blij om vast te stellen dat nu iedereen hier ongeveer die link maakt. U stelt me enkele vragen waarvan u zult begrijpen dat ik ze niet onmiddellijk uit het hoofd kan beantwoorden, onder andere met betrekking tot de erkenning van de integratiediensten. Maar ik heb gemaild en gekeken of mijn kabinet Inburgering daar is en meteen enkele zaken kan beantwoorden. Misschien had u bepaalde vragen beter gesteld in de commissie Binnenlands Bestuur, waar we het hebben over inburgering.

Mijnheer Van Hauthem, u hebt een beeld geschetst waarbij u terugkeert tot 2002. Het is evident dat de ontnederlandsing in die periode is toegenomen. De internationalisering neemt toe. De oorzaken en de bewegingen die daaraan ten grondslag liggen, hebben we al diverse keren geschetst. Het gaat over internationale instellingen, over nieuwkomers van de tweede en derde generatie, die uit Brussel naar de Rand komen. In tegenstelling tot de vroegere overvloed van de Franstalige bourgeoisie, is er een meer internationale instroom in de Vlaamse Rand.

Ik ga niet euforisch doen, integendeel. Ik onderken de ernst van de problemen, maar het beeld is gelukkig iets genuanceerder dan hoe u het schetst, mijnheer Van Hauthem. In de periode 2009-2012 is er ook een stijging in 15 van de 35 gemeenten van de thuistaal Nederlands. Op een aantal vlakken is er een kleine wijziging in de tendensen. Dat zijn cijfers die vooropstaan.

Ik ga niet al die gemeenten opsommen, want ik wil bij de kern van de zaak blijven. Iedereen kan de cijfers controleren.

Collega's, u dringt aan op een horizontaal beleid. Ik ga natuurlijk niet zo uitvoerig antwoorden als ik heb gedaan op vorige vragen daarnaar. Ik geef summier weer wat we horizontaal hebben aangepakt met deze regering: het decreet Kinderopvang, de maatregel met betrekking tot de kleuterschool, de zakwoordenboekjes, het verhogen van het niveau NT2, de werking van de VDAB, met taaltrajecten, verplichte opleidingen en taalondersteuning in het onderwijs, de oprichting van de integratiediensten, acties voor taalpromotie. Heel recent hebben we een heel belangrijke maatregel genomen, die al legistiek vorm heeft gekregen. In het Onderwijsdecreet XXIII voeren we de taalscreenings in, de taalbaden, bijspijking van taal enzovoort.

Ik ben ervan overtuigd dat deze horizontale maatregel zijn vruchten zal afwerpen. Nu kunnen we dat nog niet beoordelen, alles moet in werking treden, maar het is een sterk antwoord. Er is gezegd dat het soms gaat over mensen van tweede en derde generatie. Dat is inderdaad dramatisch, dat we in een context zitten waarin mensen van tweede en derde generatie nog altijd niet volledig geïntegreerd zijn, soms gesegregeerd leven en niet of onvoldoende participeren in onze samenleving, op cultureel en maatschappelijk vlak, in de verenigingen en aan de lokale democratie. Het is onze taak om daar allemaal samen werk van te maken. Ik ben ervan overtuigd dat die maatregel een zeer groot effect zal hebben.

Ik heb in die periode ook de nieuwe klemtoon gelegd op het beleid in de Vlaamse Rand met betrekking tot inburgering en integratie. Ik kom daar straks op terug.

Mijnheer Van Hauthem, u stelt vragen over de andere niveaus, het Europese en het Belgische. Ik heb in het begin van die periode op het Belgische niveau op de interkabinetten-werkgroepen ter voorbereiding van de interministeriële conferenties een aantal maatregelen met betrekking tot inburgering en migratie aangebracht. Daarop heeft men steeds geantwoord dat alles wat met migratie te maken heeft federale materie is en alles wat met inburgering en integratie te maken heeft Vlaamse materie is. Daarom wilde men dat niet bespreken. Mijnheer Van Hauthem, u stelt natuurlijk die vraag om alles in mijn korf te leggen, om mij te wijzen op mijn verantwoordelijkheid. Maakt u zich daarover geen illusies. Het federale beleid vaart een eigen koers. Wij moeten ons eigen beleid voeren.

Ik denk, in alle bescheidenheid, dat ik als eerste het probleem op Europees niveau op de agenda heb gezet. De grootste instroom op dit ogenblik betreft mensen uit de EU. Het zijn geen derdelanders. Collega's, wij kunnen mensen uit de EU niet verplicht inburgeren. Ik ben een voorstander van de EU, ik ben een voorstander van het vrije verkeer. Maar ik vind wel, en ik heb dat aan de Europese Commissie laten weten, maar het valt daar in dovemansoren, dat je van wie zich duurzaam vestigt in een andere lidstaat mag verwachten dat hij zich minimaal integreert. Ik kan mij toch niet inbeelden dat je tien jaar in een andere samenleving woont en een vreemdeling blijft door niet te participeren aan het lokale leven, door niet te weten welke debatten worden gevoerd in die democratie. Dat is binnen de EU een spanningsveld dat we zullen moeten oplossen. De Nederlanders, Duitsers en Britten zetten dit thema nu op de kaart. Ik ben ervan overtuigd dat wij daar vroeg of laat een evenwicht zullen moeten vinden. Vrij verkeer? Absoluut. Voor wie kortstondig ergens gaat: uiteraard. Maar duurzame vestiging is een andere aangelegenheid. Wij zullen daar in het kader van de subsidiariteit binnen de EU antwoorden op moeten vinden. Dat is vandaag strijdig met alle Europese regels, zegt men, maar ik vind dat Europa van onderen uit moet worden opgebouwd en dat we daar vragen bij moeten kunnen stellen. We zouden tot een andere regeling moeten kunnen komen.

Collega's, uiteraard is er binnen België vrij verkeer. Ook voor mensen die uit Brussel in de Vlaamse Rand of eender waar binnen België komen wonen, gelden de regels van vrij verkeer en van niet-verplichte inburgering. Met mijn inburgerings- en integratiebeleid worden in

eerste instantie de lokale bestuurders geconfronteerd. We hebben dus geen verplichte inburgering voor het verkeer binnen de EU en ook niet voor het verkeer binnen België.

Ik vind persoonlijk, net als iedereen hier, dat Brussel een actiever beleid kan voeren wat betreft tal van zaken op het vlak van huisvesting, veiligheid, integratie en dergelijke. Maar je zult nooit kunnen beletten dat mensen zich elders vestigen. Ik bezocht recentelijk Québec. Daar heb je precies hetzelfde fenomeen. Mensen van de tweede en derde generatie migranten die betere jobs krijgen, gaan buiten de stad wonen. Zo zal het altijd gaan. Dat kun je niet tegenhouden met regels. Je kunt daar geen grenzen trekken.

Wel belangrijk is dat Brussel en nu ook Wallonië een verplicht inburgeringsbeleid zullen voeren. Dat thema is uitvoerig aan bod gekomen in de commissie Inburgering. De nieuwe minister-president Vervoort heeft daarover een tijd geleden een sterke uitspraak gedaan. Wie de commissie Inburgering volgt, weet dat ik hem onmiddellijk heb gecontacteerd. We hebben nu een werkgroep opgericht om uit te klaren hoe we daartoe kunnen komen. Dat is een zaak van de beide gemeenschappen. Je moet een gemeenschappelijke sokkel vinden, met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, en vervolgens moet je daarop je beleid kunnen enten.

In Brussel werken wij vrij goed met vrijwilligheid. Ik spreek mijn dank en bewondering uit voor alle mensen die daar actief zijn. Zij doen dat zonder verplichting, zonder dat de gemeenten hun de informatie bezorgen die wij elders wel krijgen. Zij slagen er in om heel wat mensen toe te leiden tot Nederlands en tot allerlei opleidingen van onder meer de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB).

Zodra we het in Brussel over verplichte inburgering eens zouden zijn, kunnen we wel een grote stap zetten. Wij voeren die gesprekken met Brussel. Ik hoop dat ze tot een goed einde zullen komen. Mijn gesprek met minister-president Vervoort was op dat punt in elk geval niet negatief. Het omgekeerde is waar.

Mijnheer Van Hauthem, u stelt een bijkomende vraag over wonen. Ik ken natuurlijk het prejudiciële probleem. Laat mij toe om die vraag nu niet te beantwoorden. Ze kan beter aan minister Van den Bossche worden gesteld. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

De Vlaamse Regering zal, wat mij betreft, blijven uitgaan van een maximaal behoud van het principe ‘Wonen in eigen streek’. Er zijn buitenlandse voorbeelden die wel passeren. In Duitsland gaat men veeleer uit van coöperatieven. Dat kan blijkbaar wel door de Europese beugel. Onze maatregelen liggen onder vuur, terwijl ik vind dat ze proportioneel zijn. Ze vertrekken niet van de taal, maar van de band met de eigen streek gedurende een bepaalde periode. Wij moeten er blijven voor ijveren om die regeling maximaal overeind te houden.

Ik ga niet in op alle details van alle beleidslijnen die inzake wonen al getrokken zijn. U kent ze allemaal. Maar ik moet er ook de relativering aan toevoegen die de heer Van Rompuy heeft aangebracht: het gaat over woonuitbreidingsgebieden en dus gaat het over niet zulke grote cijfers. Het eerste effect dat je daarmee kunt sorteren is de dure grondprijzen. Daarom investeren wij in het Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant (Vlabinvest). Wij hebben dat rollend fonds opgericht met een pak miljoenen. Ik zeg niet dat dit dé oplossing is. Maar dit maakt deel uit van een groter geheel van maatregelen. Ik herhaal dat we heel sterk horizontaal, op alle domeinen, moeten inzetten: Onderwijs, Werk, Welzijn. In die drie materies hebben we al sterke maatregelen genomen. Ze zullen vruchten afwerpen. Denk maar aan Onderwijsdecreet (OD) XXIII, met de taalscreenings en de verplichte taalbaden. Dat zal effect hebben. Wijlen Chris Vandenbroeke zei altijd: “Neem ze een jaar, maar geef ze een leven.” Het is dramatisch dat kinderen van allochtone origine, die evenveel talenten hebben als onze kinderen, niet slagen of grote schoolse achterstand oplopen, of ongekwalificeerd uitstromen, precies vanwege een gebrek aan taalkennis.

We moeten ook sterk inzetten op vrije tijd. Dat maakt deel uit van het integratiebeleid. Het lokale niveau speelt daar een zeer grote rol. Mij komt het voor dat we het geld hebben voor

de bijkomende vragen die gesteld zijn. Als ik het goed heb, zijn alle aanvragen die zijn ingediend, nu naar de Inspectie van Financiën (IF).

Ik wil ook beklemtonen – en ik kan de lijst bezorgen aan de commissie – dat ik precies heb ingezet op de Vlaamse Rand. Het is niet waar dat wij met het inburgerings- en integratiebeleid voorrang geven aan de centrumsteden. Uiteraard komen veel van onze centrumsteden in aanmerking omdat zij een zeer groot aantal anderstalige nieuwkomers hebben. Maar ik heb nu mijn beleid verlegd naar de Vlaamse Rand. Ik begrijp dat Zaventem iets later op de kar is gesprongen, maar normaal gezien moeten er centen zijn om ook de nieuwe aanvragen te honoreren. Ik heb echter de details niet bij. Neem me dus niet kwalijk dat ik dit antwoord niet kan geven.

Het is mijn voorrangsbeleid. Het nieuwe in het beleid is dat ik de band heb gemaakt tussen het beleid Vlaamse Rand en Inburgering en Integratie.

Collega's, ik denk dat ik daarmee heb geantwoord op het grootste deel van de vragen.

Het komt erop aan een actief onthaalbeleid te blijven voeren, geen agressief beleid. We moeten mensen onthalen, helpen in hun ontwikkelingen, de taal aanleren, hen toeleiden tot een diploma en een job. Dat is het drama: ik verwijs nogmaals naar de zeer recente OESO-studie waarvan de resultaten twee weken geleden bekend raakten. Uit die studie blijkt dat de geletterdheidsgraad, de scholingsgraad van de migranten in België bij de laagste, zo niet de laagste, is van alle OESO-landen. We moeten daar ernstig bij stilstaan en bereid zijn de nodige maatregelen te treffen.

In Québec wordt er een actief migratiebeleid gevoerd. Men zoekt daar mensen met bepaalde kwalificaties. Daar komen mensen wonen die in principe voldoende Frans kennen, wat Québec betreft, en hetzij Engels, hetzij Frans voor de rest van Canada.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U spreekt echter op automatische piloot.

U hebt het over Québec en bij uitbreiding Canada. Dat betreft een heel andere migratiepolitiek. Daar geraak je inderdaad niet zomaar binnen tenzij je de kwalificaties hebt of de talen kent die je daar nodig hebt, anders gaat het gewoon niet door. U kunt het vergelijken, maar u zult merken dat er daar een heel ander migratiebeleid wordt gevoerd dan hier. Hier zijn er – of beter waren er – open grenzen.

Het migratiebeleid is een van de oorzaken, niet het beleid van de laatste twee jaren. Wij zitten met het gevolg van een laks migratiebeleid van decennia. Daarbovenop komt de vaststelling dat de hoop dat die nieuwe mensen na twee, drie of vier generaties op een of andere manier zouden zijn opgegaan in onze samenleving geen realiteit is. Men kan dat betreuren, mevrouw De Vits, maar het is wel de realiteit. Of denkt u misschien dat er in Vilvoorde zo'n geïntegreerde samenleving is? Ik denk het niet. Vraag het maar eens aan de burgemeester van Vilvoorde, die lid is van uw eigen partij.

Mevrouw De Knop, u zegt dat we naar de Vlaamse Regering moeten kijken en dat de Vlaamse Regering te weinig het fenomeen van ontnederlandsing in onze regio bestrijdt. Ik geef u daar gelijk in. Absoluut. Ik vraag echter ook naar de oorzaken te kijken. Kan de Vlaamse Regering nu ook eens niet het initiatief nemen ten aanzien van overheden die een beleid voeren waarvan wij de gevolgen van dragen?

U zegt dat de minister te weinig doet aan de gevolgen. Ik ben het helemaal met u eens. Maar zolang we de oorzaken niet aanpakken, blijft het dweilen met de kraan open. *(Opmerkingen van mevrouw Irina De Knop)*

Wij zitten nu met de gevolgen. We moeten de oorzaken aanpakken. We kunnen tien keer zeggen dat de minister ons te weinig dweilen geeft om de kraan die openstaat toch wat droog

te houden. Ik ben het met u eens dat de Vlaamse Regering blijkbaar de sense of urgency in een aantal gevallen niet ziet en dat het kanaal eerst moet overstromen vooraleer ze met zandzakjes komt. Ik ben het met u eens. Maar ik benadruk dat de Vlaamse Regering in dialoog zou moeten treden met de beleidsniveaus die – dat is misschien wat kort door de bocht – de oorzaak zijn. Wij zitten met de gevolgen en moeten daar een beleid tegenover stellen dat u en ik niet voldoende vinden. Ik ga naar de oorzaken. De minister zegt echter dat het federale niveau het Vlaamse niet is. Maar er bestaat toch nog zoiets als een overlegcomité? Dat werd net gecreëerd om de beleidsniveaus minstens van gedachten te doen wisselen over zaken waar zij dan wel bevoegd voor zijn, maar die eventueel repercussies hebben op andere beleidsniveaus. Dat was mijn insteek.

Wat Brussel betreft, zegt u dat men daar ook zal inburgeren. Op die manier zal het probleem niet opgelost raken. Ik stel vast dat u geen initiatieven meer neemt in de richting van het federale niveau. U hebt dat geprobeerd, maar werd afgescheept. Daarom laat u alles maar bij het oude.

U beperkt zich voor Brussel tot de vaststelling en het oprichten van een werkgroep om na te gaan hoe de inburgering en integratie gezamenlijk kunnen worden aangepakt, ook in Brussel en Wallonië.

Feit is dat we met een probleem van ontnederlandsing zitten. Mevrouw De Vits, men kan dan de diversiteit huldigen als principe. Men kan dat heel mooi vinden en in sommige gevallen zal dat wellicht ook heel mooi zijn. Maar als je in het onderwijs 60 tot 70 procent anderstaligen hebt, is de vraag natuurlijk wie in wie integreert. Kun je dat nog aan? Is het draagvlak er nog? Is het niet te veel aan het worden? Is het nog mogelijk? *(Opmerkingen van mevrouw Mia De Vits en de heer Eric Van Rompuy)*

Je moet eerst de oorzaken aanpakken. Dat was mijn focus. Nu moeten we overal integratieambtenaren installeren, ook bij ons in de Rand.

Wat het speciaal statuut van Halle-Vilvoorde betreft, heb ik al verschillende keren gezegd dat de decretale definitie van de Rand zou moeten worden uitgebreid, maar dat we de Rand inderdaad niet kunnen vergelijken met centrumsteden en dergelijke en dat een of ander bijzonder statuut daar welkom zou zijn.

Minister, u zegt dat in OD XXIII nu eindelijk taalbaden werden ingevoerd. Dat vragen wij al vijftien jaar. Toen werden wij weggelachen. Gaat u er maar de Handelingen op na. Het komt er nu, maar eigenlijk nog niet op een afdoende manier. Het is te weinig en het is te laat.

Mijnheer Van Rompuy, u hebt gelijk dat het ‘Wonen in eigen streek’ eigenlijk weinig heeft gerealiseerd. Ik herinner mij dat men er toen mee uitpakte en het een geweldige maatregel vond. Maar als je dan gaat kijken over hoeveel woningen het eigenlijk gaat, blijkt het peanuts te zijn. Dan komt Europa zeggen dat die peanuts strijdig zijn met de EU-regels. Dan mag ik toch wel vragen stellen bij de manier waarop Europa werkt.

Ik wilde vooral focussen op de gevolgen van het beleid van andere overheden. Ik vind dat de Vlaamse Regering te weinig assertief is om de andere overheden, de federale en de Brusselse overheid, te wijzen op de gevolgen, zeker voor onze regio, van het beleid dat zij daar voeren.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw De Vits: Minister, ik dank u voor de manier waarop u uw antwoord hebt gegeven. Ik herhaal dat ik mij heb opgewonden over de manier waarop u de vraag hebt gesteld, niet over de problematiek. Dat heb ik in het begin duidelijk gezegd. Ik blijf daar ook bij.

Ik ben bereid tot een debat met de collega's over de manier waarop zij de problematiek aanpakken. Het is niet de eerste keer. Wij hebben al verschillende keren gesproken over de ontnederlandsing van de Rand. Er zijn zaken gebeurd. Er moet zeker en vast nog meer gebeuren. We hebben vorige keer in de commissie al gezegd dat het goed zou zijn een aantal krijtlijnen uit te tekenen voor de toekomst.

Het debat dat de minister aanhaalt, wordt inderdaad ook binnen Europa gevoerd. Ik wil hier gerust een debat voeren over die zaken, maar niet over de manier waarop de heer Van Hauthem het stelt. Ik ga er niet mee akkoord dat men naar een overlegcomité zou gaan om te wijzen op het laks federaal migratiebeleid. Ik ga er niet mee akkoord dat men overleg wil plegen met de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om een halt toe te roepen aan de migratie. Gaan we misschien een muur bouwen rond Brussel zodat er geen immigratiestromen meer kunnen zijn? Ik ben het dus niet eens met de manier waarop het probleem wordt gesteld, want uw vraag komt hierop neer: hoe kunnen we ze buiten houden? Dat beleid wordt door uw partij naar voren geschoven, niet door de mijne.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Minister, ik dank u voor uw antwoord. De jongste jaren heeft de Vlaamse Rand een steeds groter aandeel gehad in het lokaal integratiebeleid.

Ik zetel zelf een aantal jaren in een schepencollege. Het valt mij op dat onze lokale ambtenaren geen weet hadden van dat soort beleid, ook niet van het flankerend onderwijsbeleid. Ik sprak gisteren met onze schepenen van Onderwijs. Ik vertelde dat ik naar een vergadering was geweest. Die schepenen wist niet dat er daarvoor middelen kunnen worden ontvangen. Ik merk dat heel wat gemeentebesturen nog steeds niet vertrouwd zijn met het beleid dat het Agentschap Binnenlands Bestuur, vzw 'de Rand' en dergelijke voeren. De lokale overheden beschikken over heel wat jonge mensen. Veel positief ingestelde en idealistische ambtenaren hebben echter nog geen vat op de beleidsstructuren. Om die reden wordt het beleid dan ook vaak amateuristisch en ad hoc uitgevoerd.

Sportverenigingen delen stickers en andere voorwerpen uit. In het onderwijs worden brochures gemaakt. Dit moet allemaal in de diepte worden uitgebouwd. Het Agentschap Binnenlands Bestuur moet in een grote, professionele ondersteuning voorzien. In die zin is het nieuw decreet betreffende het integratiebeleid belangrijk. Vroeger was er al het Huis van Nederlands. Ook het Christelijk Onderwijsverbond (COV) hield zich bezig met de taalproblematiek. Nu wordt dit ten gevolge van dit een paar maanden geleden goedgekeurd decreet wat meer geïntegreerd.

Dat is de enige weg. We kunnen geen muur rond Brussel meer optrekken. De mensen die in de Vlaamse Rand komen wonen, zijn meestal Belgen van de tweede en derde generatie. Ik kijk in dit verband naar mijn eigen gemeente. Die mensen hebben werk in het Brusselse. Ze zijn niet tegen de Vlamingen. Ze noemen zich zelfs niet Franstalig. Ze zitten echter in onze scholen en de thuistaal is niet het Nederlands. In sommige deelgemeenten geldt dit voor 80 tot 90 procent van de betrokkenen.

We moeten dit op een consistente en professionele wijze aanpakken. Onze ambtenaren en onze gemeentelijke structuren zijn hier vaak nog niet voor gewapend. Dit is een dimensie van het beleid die we ook in verband met de sociale huisvesting terugvinden. De Vlaamse Rand is op dit vlak de voorbije tien jaar in een stroomversnelling terechtgekomen.

Het lokaal beleid en het provinciaal beleid proberen hier nu meer werk van te maken. Ik merk dat aan de initiatieven van de bestendige deputatie. Dit moet echter meer vlees krijgen. Het moet structureel en niet anekdotisch of ad hoc gebeuren. Als ik na een vergadering een mandje met allerlei stickers en boekjes krijg, vind ik dat positief. Dat zal echter het verschil niet maken.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Ik dank de minister voor zijn toelichting. Links en rechts wordt in andere debatten wel eens over bepaalde elementen heen gegaan. Ik kijk nu even naar de heer Van Hauthem. Als we met het Vlaams Belang over het budget voor de Vlaamse Rand kijken, merken we toch dat veel inspanningen niet in dat budget vervat zitten. Veel zaken worden vanuit andere budgetten gefinancierd. Om dat preciezer te kunnen inschatten, moeten we dat

eigenlijk allemaal optellen. Het is een goede zaak dat dit punt hier toch nog eens wordt aangehaald. Eigenlijk correspondeert dit met de terechte opmerking van de heer Van Rompuy dat het wat meer moet zijn. Uit bepaalde initiatieven blijkt dat dit onderwerp ook in het beleid van anderen past.

Verder sluit ik me volledig aan bij de stelling dat de lokale besturen, met hun administraties en hun medewerkers, de lokale gemeenschappen en het verenigingsleven een belangrijke rol spelen en moeten spelen. Ik heb dit in mijn eerste betoog niet aangehaald. Op dit vlak ontbreekt het momenteel nog aan de nodige kennis en ervaring. Ook dit wordt door een aantal beroepsorganisaties aangepakt. Ik weet dat de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSg) hiermee bezig is. De beweging die in gang is gezet, volstaat misschien nog niet. Ze is echter wel degelijk in gang gezet.

Dat brengt me terug bij de vraag wat de lokale besturen dan allemaal samen uitvoeren. We hoeven ons niet tot de centrumsteden en het Gemeentefonds te beperken. Misschien moeten we eens over een centrumregio nadenken. Dat zou mogelijkheden kunnen bieden. Uiteindelijk kampen al die steden en gemeenten, hoe groot of hoe klein ze ook mogen zijn, met dezelfde problemen. Volgens mij moet een gemeente de norm van 50.000 inwoners niet bereiken om aan alles te beantwoorden. De gemeente ernaast heeft immers vergelijkbare problemen. Ik hoop dat we in die richting kunnen evolueren.

Ik weet niet hoe we de discussie met de EU moeten aanpakken. Moeten we eerst intern en in onze eigen context een apart statuut uitbouwen en dit nadien door de EU laten erkennen? Ik weet niet hoe het moet. In het omgekeerde geval stel ik vast dat in de Vlaamse Rand een buikgevoel leeft. De inwoners die er al langer wonen, ervaren een zekere sociale verdringing en discriminatie. Met ons eigen beleid kunnen we dit echter niet aanpakken zonder door een hogere overheid, de EU, van discriminatie te worden beschuldigd. Dat is niet correct. Ik hoop dat we daar in de toekomst echt binnen die context aan zullen kunnen werken.

De recentste Europese beslissing betreft de professionele hulpverlening. Wie vanuit een andere Europese lidstaat naar hier komt, moet slechts een landstaal kennen. Dit druist perfect in tegen wat we in de Vlaamse Rand al jaren over de correcte bediening door meertalig personeel van de diensten voor mobiele urgentiegeneeskunde (mugdiensten) zeggen. Het personeel van de mugdiensten moet minstens de taal van de regio kennen. Die Europese beslissing ondergraaft dit. Dat leidt tot niet zo positieve gevoelens die we best vermijden. Ik roep alle partijen rond de tafel op om hier iets aan te doen. Blijkbaar is dat haast unaniem goedgekeurd. Wat dit betreft, zouden we hand in hand moeten gaan.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ik wil me aansluiten bij het betoog van de heer Van Rompuy. Hij heeft het gevoel dat bepaalde instrumenten die door vzw 'de Rand' worden aangereikt misschien niet de verhoopte impact hebben. Ik denk hierbij onder meer aan de ondersteuning van sportclubs of aan gidsen en brochures.

Ik leg het verband met mijn verschillende vragen tijdens de bespreking van de beleidsbrief en mijn verschillende vragen om uitleg. Ik zou graag de resultaten van de taalbarometer kennen. Er is me steeds verteld dat uit die resultaten zou blijken wat de impact van het gevoerd beleid is. We zouden hieruit lessen kunnen trekken voor de toekomst. Het lijkt me fundamenteel dit in de commissie ten gronde te kunnen bespreken. We moeten ons immers goed op de komende legislatuur kunnen voorbereiden.

Volgens mij zijn we in een nieuw tijdperk beland. We zullen de zaken op een ietwat andere wijze moeten aanpakken. Ik pleit ervoor goed te kijken naar wat in Limburg gebeurt. Daar heerst een echt Limburggevoel. Ze slagen er met betrekking tot elk mogelijk decreet of elke mogelijke bevoegdheid in een bepaalde Limburgse input of Limburgse prioriteit te behouden. Het lijkt me absoluut noodzakelijk een Vlaamse Randreflex te krijgen.

Volgens mij is het meer dan ooit de taak van de minister bevoegd voor de Vlaamse Rand om ons in staat te stellen te anticiperen op de evolutie die zich momenteel volop voltrekt. Dit moet ook kunnen wanneer de problemen zich niet op een manier manifesteren waaruit blijkt dat het al bijna te laat is om nog echt te kunnen reageren.

Het moet niet, bij wijze van spreken, steeds gaan om gemeenten als Zaventem, waar misschien al 30 procent anderstaligen woont. Ik ken het precieze percentage niet uit het hoofd. Het kan ook gaan om een gemeente met 15 procent anderstaligen waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat dit percentage de komende jaren zal groeien. Ook die gemeente moet nu instrumenten en middelen krijgen om hier op lokaal vlak tegen in te gaan.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik wil nog even op het aspect van de inburgering in Brussel inzoomen. Ik leg in feite twee puzzelstukken bij elkaar. Er komt een verplichte inburgering in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Er zullen twee mogelijke trajecten zijn, met name een Nederlandstalig en een Franstalig traject. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie zal allicht het een en het ander bij elkaar voegen. Wie het Vlaams traject volgt, zal Nederlands leren en wie het Frans traject volgt, zal Frans leren. Het gros der betrokkenen zal het Franstalig traject volgen. Daar hoeven we ons geen illusies over te maken.

Ik leg dit nu naast een ander puzzelstuk, namelijk de vaststelling dat veel Brusselaars Brussel verlaten en in Vlaanderen gaan wonen. Dat is een van de elementen in de vraagstelling van de heer Van Hauthem. Het zal ook zo blijven. We moeten ons geen enkele illusie maken.

Als ik beide puzzelstukken naast elkaar leg, kan ik concluderen dat de inburgering in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest verplicht wordt, dat het gros der inburgeraars voor het Franstalig traject zal kiezen en dat een gedeelte van die mensen nadien naar Vlaanderen zal verhuizen. Die mensen zijn gedeeltelijk de Franse taal machtig maar kennen misschien geen Nederlands.

Is het denkbaar dat wij specifiek voor Brussel aan het Franstalige traject vragen om een initiatie Nederlands te geven? Het zal dan wederkerig zijn: als wij aan het Franstalige traject vragen om een initiatie Nederlands te geven, zal naar alle waarschijnlijkheid gevraagd worden om in het Vlaamse traject een initiatie Frans te geven. Kan daarover worden nagedacht, minister? Indien we echt willen dat mensen die in Vlaanderen wonen Nederlands kennen, wetende dat er een grotere instroom is vanuit Brussel, waar de inburgering verplicht wordt en waarbij we weten dat de meeste inburgeraars het Franstalige traject gaan volgen, moeten we daarover eens van gedachten wisselen.

Minister Geert Bourgeois: Over dat laatste gaan we zeker van gedachten wisselen, mijnheer Delva, maar het is niet correct om dat nu helemaal aan te snijden. Het zou onheus zijn tegenover de mensen van wie ik de vragen in de commissie nog moet beantwoorden om daar nu op in te gaan, maar u hebt een punt. Dat is natuurlijk aan de orde, vergeet echter niet – en dat is het enige dat ik er nu over zeg – dat het grootste deel van die mensen op het niveau van basisonderwijs zit: het zijn centra voor basiseducatie. 10 procent van de mensen is analfabeet. We gaan nu naar taalniveau A2. Welke inspanning we ook leveren, denk niet dat je een groot deel van die mensen twee nieuwe talen zult kunnen leren. De sterke natuurlijk wel. In Brussel zijn er nu een kleine 20.000 per jaar die op vrijwillige basis Nederlands leren. Het is niet vanzelfsprekend om die mensen meteen toe te leiden tot twee nieuwe talen. Ze hebben al een andere taal, ze komen uit een andere wereld, een andere cultuur enzovoort. Ik wil er natuurlijk mee over nadenken, het belangrijkste zal zijn dat we een oplossing vinden.

Het is absoluut onjuist, mijnheer Van Hauthem, dat wij zandzakjes opwerpen. Wij voeren een actief beleid. Ik ga proberen in Brussel ook tot een oplossing te komen. Ik zit daarvoor aan tafel, ik heb zelf het initiatief genomen om met de minister-president samen te werken. Ik heb daarover actief contact met Brigitte Grouwels, die dat volgt binnen de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Wij werken aan een integratiebeleid in Vlaams-Brabant, breder dan enkel de randgemeenten. De integratiediensten gaan ruimer dan de klassieke rand.

U kunt zeggen dat u de eerste bent geweest met het taalbad uit OD XXIII. Ik ga niet in die discussie vervallen. Ik weet dat Chris Vandenbroeke daar jarenlang voor gepleit heeft. Het stond niet in het regeerakkoord, welnu, het is goedgekeurd. Dat is een zeer, zeer goede maatregel. Het gaat inderdaad over het verwerven van die taalkennis, om sterk te staan in de samenleving, om een diploma te krijgen, een getuigschrift te krijgen, om aan een job te geraken. Wij voeren een zeer actief beleid, collega's.

Mijnheer Van Rompuy, u snijdt een interessant thema aan. Ik ben soms een beetje verwonderd, misschien had u dat destijds als minister ook. We nemen maatregelen, die worden gecommuniceerd. In mijn geval gaan die brieven via elektronische en andere dragers naar alle steden en gemeenten. Dan mag je hopen dat het bekend is, maar dat is niet zo. U hebt inderdaad een punt.

Gisteren nog kreeg ik een persmededeling van Machelen, een gemeente u niet onbekend, waar men een actief taalbeleid gaat voeren, gemeente en OCMW samen, en ze doen dat in actieve samenwerking met de schitterende mensen van de Huizen van het Nederlands. Die staan daarvoor ter beschikking. Ik ben gaan spreken op een colloquium waar het model van het OCMW van Halle in heel Vlaams-Brabant werd gepromoot. Een jonge, actieve secretaris heeft zo'n beleid ontwikkeld, heel positief. Het is een nieuwe uitdaging: hoe leer je je ambtenaren daarmee om te gaan? Ze worden niet met één vreemde taal geconfronteerd, maar met tientallen verschillende. Hoe ga je ermee om, op een manier waarbij je duidelijk maakt dat je je bevindt op Nederlands taalgebied, maar zonder die mensen te schofferen of agressief aan te pakken? Dat moet je aanleren. Daarom was ik ook zo kwaad toen een deel van het welmenende Vlaanderen over de burgemeester van Menen viel, die een actief beleid wil voeren. Ze doet dat in samenwerking met de Huizen van het Nederlands, die de expertise hebben en ambtenaren specifiek daartoe opleiden.

Ik ben ook blij, mijnheer Van Rompuy, met uw pleidooi. Het agentschap dat we gaan oprichten heeft precies de bedoeling om die expertise, kennis, ervaring en die goede praktijken te delen. Die praktijken groeien vaak spontaan, omdat iemand iets goeds ontwikkelt op het terrein, maar de rest van Vlaanderen weet dat dan niet.

Tot slot, ik vind dat er nog sterker moet worden samengewerkt tussen Vlaanderen en de gemeenten, maar ook met de civiele samenleving. De laatste maanden heb ik prachtige voorbeelden gezien van mensen uit de samenleving die initiatieven nemen.

In Antwerpen heb ik de zomerschool bezocht, waar kleutertjes, collega's, die twee of drie weken in Vlaanderen waren op een creatieve manier communiceerden in het Nederlands via zang, dans, conversatie enzovoort. Dat gebeurt met inzet van vrijwilligers, mensen die vier tot zes weken van hun vakantie opofferen.

Ik ben in Mol geweest, waar de duo's, de inburgeringscoaches, een zeer groot succes kennen. Ik sluit af met een anekdote, waaruit blijkt dat we pas dan van een goed integratiebeleid kunnen spreken. Er werd een foto genomen van die duo's, de minister stond erbij met de lokale burgemeester. Ik maak een klein praatje met die mensen. Op een bepaald moment vraag ik aan een dame uit Ghana, denk ik, of ze tevreden was over haar coach die aan mijn rechterzijde stond, een blanke man van middelbare leeftijd. "Minister, ik ben de coach van die man", zei ze. Dat vond ik prachtig. Die dame is geïntegreerd en coacht op haar beurt iemand uit Oost-Europa.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Mia De Vits tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de uitbouw van een culturele vuurtoren in de Zuidrand
- 114 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Minister, de beleidsbrief Vlaamse Rand maakt melding van een onderzoek naar de uitbouw van een intergemeentelijke culturele vuurtoren in de Zuidrand. We hebben dat hier besproken, ook naar aanleiding van de beleidsbrief 2011-2012. Toen bleek dat die beleidsintentie niet zo warm onthaald werd door de verschillende politieke fracties. Er werd niet alleen verwezen naar de bestaande culturele infrastructuur in de regio, zoals De Meent in Alsemberg en 't Vondel in Halle, anderen vroegen zich af waarom de minister voor de Zuidrand koos, de Noordrand heeft evenveel nood aan een culturele vuurtoren.

Ik moet toegeven dat ik alleszins een beetje verbaasd was toen men mij erop attent maakte dat in Sint-Pieters-Leeuw een studie op de gemeenteraad werd geagendeerd, een haalbaarheidsstudie naar de uitbouw van culturele infrastructuur in de zuidwestrand rond Brussel. Bovendien blijkt dat het bedrag voor het uitvoeren integraal gecupereerd zal worden via de Vlaamse overheid.

Minister, heeft de gemeente Sint-Pieters-Leeuw voor deze studie een subsidieaanvraag ingediend en is deze aanvraag goedgekeurd? Sint-Pieters-Leeuw grenst aan de gemeente Dilbeek, de gemeente van de Westrand. Is het wel zinvol om nu te onderzoeken of twee grote vuurtorenprojecten in twee naburige gemeenten mogelijk zijn? In uw beleidsnota sprak u van een intergemeentelijke culturele vuurtoren. Hoe wordt het intergemeentelijke aspect ingevuld? Het initiatief gaat uit van één gemeente. Dank u wel.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw De Vits, de gemeente Sint-Pieters-Leeuw heeft inderdaad een aanvraag ingediend voor de subsidiëring van een studieopdracht met betrekking tot de inplanting van een bovengemeentelijke culturele infrastructuur. Dat voorstel ging uit van een budget van 30.000 euro. Ik heb dat herleid tot 22.500 euro, omdat een eigen inbreng van de gemeente van 20 procent mij normaal leek.

Met de studieopdracht wordt uitvoering gegeven aan de intentie die in de beleidsnota stond en waarover we het al diverse keren hebben gehad, namelijk over de problemen in de noordelijke kant van de Rand en de mogelijke alternatieven. Ik heb altijd gezegd dat ikzelf daaromtrent geen initiatief zou nemen, maar dat ik bereid was bij te dragen aan de financiering van een onderzoek naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een dergelijke infrastructuur. Zoals gezegd, moest daartoe op het lokale niveau een initiatief worden genomen.

De studie zal in eerste instantie onderzoeken of er al dan niet nood is aan bijkomende culturele infrastructuur. Het gaat niet zozeer over de beheersvorm of over de exacte locatie voor die infrastructuur, maar wel over de schaal aanduiding, de reikwijdte van het initiatief. In het studievoorstel is er sprake van culturele infrastructuur met bovengemeentelijk belang en bovengemeentelijke uitstraling. Het initiatief komt in die zin tegemoet aan de beleidsnota. De studie zal uitgevoerd worden in nauw overleg met de buurgemeente Lennik, die bij elke stap van het onderzoek zal worden betrokken.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Minister-president, dank u voor uw antwoord. Ik blijf het toch wat eigenaardig vinden dat men in 22.500 euro voorziet. Dat is toch een groot bedrag voor een studie waarvoor in 2009 in dit parlement geen politiek draagvlak bestond. Zijn de

omstandigheden nu zo sterk gewijzigd dat men in middelen moet voorzien voor een studie die veel kans maakt om in de kast te worden gelegd? De kans is groot dat er niets mee wordt aangevangen.

We zouden beter een aantal initiatieven in de zuidregio versterken dan denken aan een nieuw initiatief. We kennen die initiatieven: 't Vondel in Halle, De Meent in Alsemberg, de Boesdaalhoeve in Sint-Genesius-Rode, de Westrand in Dilbeek en het Felix De Boeckmuseum in Drogenbos. We hebben een behoorlijk cultureel potentieel. We kunnen beter onze centen investeren in bestaande zaken dan denken aan nieuwe initiatieven.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ik haak hierop in omdat ik in het verleden herhaaldelijk vragen heb gesteld over de culturele vuurtoren en vooral over het uitblijven van een project. Minister, u hebt vroeger al geantwoord dat u zelf geen initiatief zou nemen maar dat u zou wachten op initiatief vanuit de lokale overheden. Ik heb daar zelf mijn mening over. Ik zou het nog altijd sterker vinden indien u zelf een initiatief zou nemen en aangeven wat de randvoorwaarden zouden zijn om in een bepaalde regio een behoeftestudie te laten uitvoeren. Maar aangezien u zei dat het vanuit een lokaal initiatief moest komen, en gezien de vraag van de sympathieke buurgemeente Sint-Pieters-Leeuw aan onze zijde, hebben wij u in Lennik een handje willen helpen om ervoor te zorgen dat dit een intergemeentelijke aangelegenheid kon worden door mee te onderschrijven dat die studie zou gebeuren.

Mevrouw De Vits, ik vind het op zich wel nuttig dat er een grondige studie komt naar de nood aan bijkomend cultuuraanbod in onze regio. Daarbij moet worden bekeken welke behoeften worden ingevuld door de culturele centra, en welke behoeften er mogelijk vandaag niet worden ingevuld in de Rand. Ik vind het alleen jammer dat de studie uitgaat van een gemeente die in haar bestuursakkoord plant om op haar grondgebied een cultureel centrum te bouwen en die nu bij de Vlaamse overheid middelen ziet om dat te financieren.

Minister, ik ga ervan uit dat u erover zult waken dat dit een studie wordt over een intergemeentelijke culturele infrastructuur. Dit moet echt verder gaan dan een zuiver locatieonderzoek dat moet uitwijzen waar in de gemeente Sint-Pieters-Leeuw het best een cultureel centrum komt. Precies om die reden vind ik het nuttig dat mijn gemeente en eventueel ook nog andere gemeenten bijkomend zouden worden geïnformeerd over dit onderzoek. Mevrouw De Vits, het is inderdaad niet onbelangrijk dat er ook wordt onderzocht waar er mogelijk synergiën zijn met andere projecten die op stapel staan in de Rand.

Minister, als minister van Toerisme bent u zeer goed op de hoogte van het feit dat het kasteel van Gaasbeek een masterplan heeft waarin ook een luik cultuur is opgenomen. Het is zeer belangrijk dat wordt bekeken hoe er een synergie kan komen in dat geheel. Ook de plannen die daar voorliggen, moeten ten gronde worden bekeken. Dat mag niet afhangen van welke minister welk project trekt. Dat zou zonde zijn, een verspilling van middelen. De Rand heeft nood aan een goede culturele infrastructuur, maar we moeten duidelijke afspraken maken over wie wat doet. Het beoogde resultaat moet vooropstaan, niet welke gemeente of welke minister een initiatief kan realiseren. De hele Vlaamse Regering moet deze initiatieven dragen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: De vraag is uiteraard terecht. Ik wil niet vooruitlopen op de resultaten van de studie, maar er zijn toch al dergelijke zaken aan de gang. De Westrand en Strombeek zijn samen begonnen als cultureel centrum. Ternat is erbij gekomen. De vraag zal zijn of dit over culturele infrastructuur als dusdanig gaat. Of gaat het ook over culturele programmatie? Dat is een groot verschil, ook wat de financiële inbreng van de gemeente betreft. Zo draagt Dilbeek aan de dotatie voor de werking van het cultureel centrum meer dan de helft bij. Dat is, in vergelijking met de som die vanuit de cultuursubsidies komt, een peulschil.

Met al die elementen zal rekening moeten worden gehouden. Ik wil dit bekijken in het kader van de voorgaande vraag. Als blijkt dat er nood is aan culturele infrastructuur, wat weer dat gemeenschapsleven betreft, moet dit sowieso worden onderzocht. Minister, is in dat voorstel ook het aspect programmatie vervat? Speelt het cultureel centrum een volledige rol, al dan niet in bepaalde categorieën? Is daar al uitsluitel over? Wacht men, wat dat betreft, de volledige studie af?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw De Vits, volgens mij is dit zeker niet voor een bepaald deel van de Rand en tegen een ander deel van de Rand. Stel dat er uit het noorden een aanvraag komt om een dergelijke studie te financieren, dan zal ik dat evenzeer doen. Ik heb in mijn vorig antwoord verwezen naar de plannen om ook in Uplace een culturele infrastructuur op te nemen. We weten dat dit dossier op dit ogenblik hangt, dus kan er geen uitsluitel over worden gegeven.

Het gaat over een studie. Ik heb de cijfers niet bij, maar bij mijn weten beantwoordt Sint-Pieters-Leeuw nu al aan het criterium voor een lokaal cultureel centrum. Het mooie is dat ze daar nu bereid zijn om, zoals mevrouw De Knop zegt, te bekijken of er bovenlokaal een intergemeentelijk initiatief moet worden genomen. Mevrouw De Knop, uw zorg is ook mijn zorg. Dat is ook de reden waarom wij subsidiëren. Ik heb trouwens vernomen van de schepen dat de omliggende gemeenten daarbij zouden worden betrokken. Ik weet ook van de plannen die er leven in Gaasbeek. Uiteraard moet er een synergie zijn. Volgende week komt daarover tekst en uitleg bij mij op het kabinet. Het is evident dat je twee of meerdere initiatieven naast elkaar moet bekijken. Sporen ze? Slorpen ze budgetten en energie op die op een betere manier kunnen worden gebruikt? Deze intergemeentelijke studie moet zeker de plannen in Gaasbeek bekijken. Zo moeten we komen tot een synergie en hoe dat kan worden geïntegreerd. Dat is nu net de bedoeling van de studie.

Mijnheer Segers, het is te vroeg om te praten over programmatie. Sint-Pieters-Leeuw wil de klemtoon leggen op het cultureel beleid en zegt dat er daar een tandje kan worden bijgestoken. Ze komen in aanmerking voor een lokaal cultureel centrum. Ik vind het goed dat ze het breder willen bekijken. Wij moeten dit met een studie ondersteunen. De beleidsbeslissingen zullen dan hopelijk in consensus met de omringende gemeente kunnen worden genomen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Gwenny De Vroe tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het kasteel van Ham
- 121 (2013-2014)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, zoals ik had aangekondigd, zou ik u na het zomerreces, als ik niet onmiddellijk vorderingen zag in het dossier, hierover opnieuw ondervragen.

Ik wil voor de collega's nog even de voorgeschiedenis van het kasteel schetsen en ook de bedoelingen die de Vlaamse Regering met het kasteel had, aanhalen.

Eind juli 2007 besliste de Vlaamse Regering om de uitbating van het Kasteel van Ham stop te zetten en het kasteel in erfpacht te geven voor een periode van dertig jaar. In 2009 werd er een erfpachtprocedure opgestart. Op 7 februari 2010 werd er een eerste zitdag georganiseerd. Geen enkele kandidaat-erfpachtnemer heeft toen een bod uitgebracht. Een tweede openbare

zitdag werd georganiseerd op 13 december 2010. Op die dag kwam zelfs geen enkele kandidaat-erfpachtnemer. Ondertussen staat het kasteel al leeg sinds 2010. Het wordt dus al drie jaar niet meer gebruikt.

Minister, in de commissievergadering van 17 april 2013 werd het dossier opnieuw besproken. U hebt toen gemeld dat er ondertussen verschillende onderzoeken verricht zijn: een meerjarenprojectie van Monumentenwacht, een bouwhistorisch onderzoek van Studiebureau Monumentenzorg en een ontwerpend onderzoek van KARUUR architecten.

Minister, u hebt ook gezegd dat het schepencollege van Steenokkerzeel u tegen eind april 2013 een standpunt zou bezorgen met betrekking tot de scenario's die de gemeente ziet zitten op het vlak van stedenbouw, mobiliteit, mogelijkheden tot samenwerking met de Vlaamse overheid en/of private partners, toekomstig onderhoud, gebruik enzovoort.

Op basis van die informatie en de wensen van de Vlaamse overheid zouden er vervolgens twee projecten worden uitgewerkt. Ten eerste zouden het Agentschap voor Facilitair Management (AFM) en de gemeenten het buitengebied van het kasteel opwaarderen, inclusief de vijvers en het omliggende groen. Ten tweede zou een nieuwe marktprocedure worden uitgewerkt. Volgens de informatie die u mij toen hebt verschaft, zou die nog voor het zomerreces plaatsvinden. Misschien heb ik het gemist, maar tot mijn spijt heb ik daarover nog niets mogen vaststellen.

Onlangs kon het Kasteel van Ham tijdens de Open Monumentendag worden bezocht. Het was een succes. Er is veel volk op afgekomen. Men was blij dat men het kasteel nog eens mocht bezoeken. Er is echter nog steeds geen duidelijkheid over de nieuwe bestemming van het kasteel.

Minister, welke passende herbestemming krijgt het kasteel? Is hierover een beslissing genomen? Waarom werd er voor het zomerreces geen nieuwe erfpachtprocedure opgestart?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Ik ken het dossier niet zo goed, maar ik weet wel dat er een organisatie bestaat, de vzw Herita, die een aantal monumenten beheert, zoals het kasteel van Horst of het Fort Napoleon in Oostende. Is Herita niet bereid om het kasteel van Ham in beheer te nemen? Is die piste al verkend? Hebt u daar al aan gedacht?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw De Vroe, in augustus 2012 heb ik de opdracht gegeven voor een bouwhistorische studie en ontwerpend onderzoek. In december 2012 is eindpresentatie van de bouwhistorische studie en het ontwerpend onderzoek gebeurd. Tussendoor hebt u een paar keer geïnformeerd naar de stand van zaken via schriftelijke vragen en vragen om uitleg. In maart 2013 hebben AFM en mijn kabinet een bespreking gevoerd met de gemeente Steenokkerzeel. In mei 2013 is er een akkoord gesloten met de gemeente voor de bezetting ter bedde door de gemeente die bij evenementen, bij bepaalde organisaties het kasteel gebruikt, zoals recent met Open Monumentendag.

Op 11 september 2013 heb ik het eindrapport gekregen van een bijkomende opdracht met betrekking tot de vergunbaarheid van bijkomende gebouwen. Er blijkt dat er nu interesse zou bestaan, in de mate dat er bijkomende constructies kunnen worden opgericht. Op 12 september 2013 is er een bespreking geweest tussen mijn kabinet en AFM met de gemeente Steenokkerzeel. Op dit overleg was er een partij aanwezig die interesse vertoonde voor de site en die al concreet had nagedacht over de mogelijkheden.

Ik heb bij vorige vragen reeds aangegeven dat ik het project grondig wil voorbereiden zodat de mogelijkheden van de site voor potentiële kandidaten goed in kaart gebracht zijn, de onduidelijkheden en risico's maximaal zijn onderzocht en zoveel mogelijk ondervangen. U weet dat dit een zeer moeilijk dossier is. Het kasteel levert heel veel problemen op inzake toegankelijkheid, bruikbaarheid enzovoort, eender door wie het beheerd wordt. Het is destijds

aangeboden aan Erfgoed, dat ervoor gepast heeft. Het is ook niets voor Herita. Eventueel is het iets voor de Erfgoedkuis, maar dat is een rollend fonds dat erop gericht is privé-herbestemmingen te vinden. Nu bestaat dus de kans dat we daarvoor tot een oplossing kunnen komen.

Ik wil de slaagkansen van een marktprocedure verhogen om tot een langetermijnoplossing te komen voor dit complex. Ik heb in samenspraak met de gemeente, het Agentschap Onroerend Erfgoed, het Agentschap voor Facilitair Management en de Vlaams Bouwmeester beslist om het kader te bepalen voor de procedure. Dat betekent nog niet dat wij daarmee de invulling van de bestemming van het kasteel zullen bepalen.

Ik wil op zoek gaan naar een solide private partner met een duurzame invulling voor de site waarbij er continu gebruik wordt gemaakt van het kasteel, zoals voor kantoren, bewoning of bedrijfsactiviteiten eerder dan niet-continue activiteiten zoals in het verleden het geval was.

Het is aan de marktpartijen om met de beste voorstellen te komen die passen binnen het kader dat nu zo goed als uitgetekend is. Er is op dit ogenblik geen definitieve beslissing over de herbestemming van het kasteel, maar door de oefening die gemaakt is met het Agentschap Onroerend Erfgoed – het is belangrijk dat het agentschap er van meet af aan bij betrokken is –, de Vlaams Bouwmeester en de externe adviseur KARUUR, is er wel al duidelijkheid over de extra bouwvolumes die op de site zouden moeten kunnen worden gerealiseerd.

Die extra bouwvolumes vergroten de mogelijkheid om te komen tot een privé-exploitatie. Er zijn enorme problemen om het kasteel op zich in de markt te zetten, daar ben ik steeds meer van overtuigd. Het blijkt uit alle onderzoeken, uit alle onderhandelingen die er tot nu toe zijn geweest en uit het mislukken van de publieke ‘in de markt zetten’ met de notaris. Het is dus de bedoeling om te werken aan een oplossing.

Wat is het standpunt van het college? De besprekingen met de gemeente zijn op hoofdlijnen gevoerd en lopen nog verder om te komen tot detailafspraken. Omdat er nog niet over alles formele beslissingen zijn genomen op gemeentelijk, maar ook op Vlaams niveau, kan ik niet in detail treden, vooral omdat de besprekingen die er nu zijn met de geïnteresseerde privépartner uiteraard vertrouwelijk verlopen. Die privépartner heeft absolute discretie gevraagd.

Over enkele elementen is er wel al een principiële overeenstemming. Ten eerste is de gemeente ook voorstander van een duurzame invulling van de site. Ten tweede is de gemeente ervoor gewonnen om in de te voeren marktprocedure de mogelijkheid voor een tweede ontsluiting van het kasteelplein mee te nemen zodat de doorgang van de woonwijken naar het centrum van de gemeente wordt vergemakkelijkt. Ten derde wil de gemeente samen met het Agentschap voor Facilitair Management een duidelijk plan uitwerken voor de vijvers en het buitengebied van het kasteel. Hierbij wordt gekeken om de investeringen om de vijvers nu in goede staat te brengen door AFM te laten opnemen en dat de gemeente een rol zou opnemen in onder andere het onderhoud van de overige gronden. De hoofdlijnen moeten nog verder worden gedetailleerd. Ten vierde is de gemeente bereid om een gemeentelijke procedure voor een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) op te starten om de vooropgestelde nieuwbouwvolumes op de site te kunnen realiseren. Ten slotte houdt de gemeente ook de vinger aan de pols voor potentieel geïnteresseerden en stemt ze hierover af met de Vlaamse diensten. Er wordt constructief overlegd met vertegenwoordigers van het gemeentebestuur. Daarbij is er, zoals in het verleden, een volledige medewerking om te komen tot een herbestemming van het kasteel.

Ik beantwoord uw derde vraag. Na het bouwhistorisch onderzoek en het ontwerpend onderzoek, is er in september een aanvullend onderzoek opgeleverd waarbij het scenario met bijkomende bouwvolumes op het kasteelplein – waarvoor het grootste draagvlak bestaat bij de betrokken partners –, iets verder werd uitgewerkt. Dat was aan de orde op het daaropvolgende gesprek met een potentieel geïnteresseerde. Hierbij is ook nagegaan of en op

welke wijze deze nieuwbouwwolumes kunnen worden vergund. Naar aanleiding van die studie heeft de gemeente deze week aangegeven dat men bereid is een lokale RUP-procedure op te starten. Het vergunningstraject was het belangrijkste ontbrekende onderdeel om te komen tot een volledig kader waarmee naar de markt kan worden gestapt. Ik heb opdracht gegeven aan het agentschap om het dossier nu te vervolledigen en de nodige goedkeuringen te verkrijgen, zodat de procedure kan worden opgestart. Normaal gesproken zullen wij immers niet onderhands kunnen gunnen en moet er een nieuwe marktprocedure worden opgestart, ook al zijn destijds een kader en voorwaarden vastgelegd. Ik denk niet dat de Inspectie van Financiën in de gegeven omstandigheden akkoord zou gaan met een onderhandse gunning.

Er zijn nog geen definitieve beslissingen genomen over de wijze waarop de procedure wordt uitgevoerd om het domein naar de markt te brengen. Dat moet juridisch nog worden gefinetuned, om ook te komen tot een marktprocedure die voor voldoende concurrentie zal zorgen. Er wordt voorzien in de mogelijkheid om een deel van de site in gebruik te nemen door een privépartner, maar de voorkeur gaat uit naar een partij of een consortium die in staat is een oplossing te bieden voor het geheel van de site.

Ik bespreek de consultaties. Voor de studies van KARUUR is overlegd met technische experts om te toetsen wat de vereisten zijn voor bepaalde invullingen, zoals bijvoorbeeld woningen. De terugkoppeling van de geïnteresseerden uit de vorige erfpachtprocedures is uiteraard mee opgenomen in de uitwerking van het project. Er zijn gesprekken gevoerd met potentieel geïnteresseerde kandidaten, waarbij de grote contouren van wat nu voorligt is afgetoetst. Op de details van de ambities van deze partijen kan ik niet ingaan, maar er is sterke interesse voor het nu uitgewerkte project. Op basis hiervan ga ik ervan uit dat er een kans is op concrete en degelijke offertes wanneer opnieuw naar de markt wordt gegaan. Het blijft evenwel hout vasthouden, want het is een moeilijk dossier.

Het agentschap heeft het project van de buitenaanleg opgenomen in de planning voor 2014. Momenteel begroot het de kost van zowel de restauratie van de vijvers als het in goede staat brengen van de gevels die zij ten laste zal nemen om het domein in goede staat over te dragen. De kosten moeten nog in detail worden geraamd en de planning moet nog worden opgesteld. Hiervoor is extra werk nodig van experts. Met de gemeente wordt afgestemd wie in de toekomst voor welk onderhoud kan instaan. Deze gesprekken lopen nog. Wat de studie betreft, gebeurt de opmaak van het bestek in november 2013. De aanbesteding gebeurt in januari 2014, de gunning in februari 2014 en de uitvoering medio 2014. Wat betreft de werken gebeurt de opmaak van het bestek in juni 2014, de aanbesteding in september, de gunning in oktober en de uitvoering in 2015.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Ik leg dit dossier geregeld op tafel. Vorige keer, in april, deed ik dat voor het laatst. Het kasteel staat al sinds 2010 leeg. Vorige keer liet ik een vrij positief geluid horen, hopen dat het dossier nog voor het zomerreces op de markt zou komen. Ik ben nu echt teleurgesteld, want die nieuwe timing is opnieuw niet gerespecteerd. Steeds opnieuw wordt naar dezelfde onderzoeken verwezen. Nu weten wij iets meer over de nieuwbouwwolumes, maar uiteindelijk staat het kasteel nog altijd leeg.

Als volksvertegenwoordiger die zich over dit dossier zorgen maakt en als bewoner van de streek krijg ik regelmatig e-mails van privépersonen die iets met het kasteel willen doen. Ik verwijs hen dan door. Zo was er een horeca-uitbater die iets van plan was. Zonder mij uit te spreken over wat daar nu zou moeten komen, zou dat een meerwaarde kunnen opleveren. In elk geval is er wel degelijk interesse. De mensen zoeken op het internet de locatie op, en komen dan om een of andere reden bij mij terecht. Ik verwijs hen dan door.

Ik ben blij dat er ten minste toch één gesprek met een potentiële privépartner wordt gevoerd. Ik wil daarom echt aandringen om hier werk van te maken en ervoor te zorgen dat de procedure om een definitieve erfpachtnemer te vinden zo snel mogelijk wordt opgestart.

Minister Geert Bourgeois: Ik heb de vorige keer niet gezegd dat wij de procedure voor het reces zouden opstarten. Ik citeer uit mijn antwoord: “Het is de bedoeling om de markt voor het zomerreces daarover te consulteren.” Dat is ook gebeurd. En dat zorgt ervoor dat er nu een ernstige kandidaat is. Misschien zullen er meerdere zijn. Dat vergt evenwel extra toelatingen om extra gebouwen op te richten. De gemeente wil daar werk van maken. Ook Erfgoed en het agentschap zijn daarbij betrokken. Aan wie bezorgt u die vragen? Ik heb ze niet onder ogen gekregen. *(Opmerkingen van mevrouw Gwenny De Vroe)*

Aan het Agentschap voor Facilitair Management. U kent de problemen. Iedereen kent ze. Ik zal de analyse niet herhalen. Het kasteel is in zijn huidige staat erg ontoegankelijk en onbruikbaar. Iedereen die het goed bekijkt, ziet dat. In elk geval is het geen goede zaak dat wij het blijven bestaffen. Ik geloof dat daarvoor drie mensen van het agentschap worden ingeschakeld. Dat kost een pak geld. Wegens de moeilijke toegankelijkheid wordt het kasteel slechts sporadisch, veel te weinig gebruikt. Men zou ervoor kunnen opteren om de overheid het kasteel te laten openhouden, maar daar kies ik niet voor. Ik besef dat wij hout moeten vasthouden. Ik weet niet of het zal lukken, maar wij proberen. Als het lukt een duurzame bestemming voor de hele site te vinden, met goedkeuring van de gemeente, dan zullen wij tevreden zijn. In elk geval kan ik zeggen dat dit niet het enige kasteel of erfgoedstuk in Vlaanderen is waarmee problemen zijn. Passende oplossingen schudt men niet zomaar uit de mouw. Emotioneel is iedereen betrokken, maar als het op een leefbaar businessplan aankomt, dan rijzen er moeilijkheden.

Dit is een heel constructieve houding, ook van de gemeenten. Ik hoop dat we nu tot een duurzame invulling kunnen komen met een privépartner. Daarvoor zullen we opnieuw naar de markt moeten gaan. We zullen dat waarschijnlijk niet op een onderhandse manier kunnen regelen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Minister, vorige keer hebt u gezegd dat u het opnieuw op de markt zou brengen. Iedereen hier aanwezig is er toen van uitgegaan dat het de bedoeling was om voor een erfpachtprocedure weer een openbare zitdag te organiseren. Ik zou graag een nieuwe timing krijgen van de openbare zitdag. Als ik nog eens een vraag stel, wil ik niet horen dat u niet hebt bedoeld dat er een openbare zitdag zou worden georganiseerd, toen u het had over ‘op de markt gooien’. Iedereen ging er toen van uit, en dat is niet gebeurd. Minister, wanneer zal de openbare zitdagprocedure, die voor iedereen open is, worden georganiseerd?

Minister Geert Bourgeois: Naar de markt gaan betekent niet naar een openbare zitdag gaan. Ik heb niet gezegd dat we naar een openbare zitdag moeten gaan. Er zijn andere procedures. We zijn ook niet gebonden door de wet op de overheidsopdrachten. Er zijn andere procedures om dat te doen: met onderhandelingsprocedures, met geïnteresseerde partijen, met het selecteren van kandidaten en uiteindelijk onderhandelen.

Die openbare zitdag heeft de vorige keer niets opgeleverd. Ik zoek dus naar een methode om tot een oplossing te komen. Ik zal me nu niet vastpinnen op een timing. Ik heb niet voor ogen om naar een openbare zitdag te gaan. Dat is duidelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■